

[Dvacet let spolupráce Městské knihovny Česká Lípa se Sjednocenou organizací nevidomých a slabozrakých](#) **[1]**

Autor:

- [KROULÍKOVÁ, Dana](#) [2]

Číslo:

- [2022, ročník 31, číslo 4](#) [3]

Rubrika:

- [Trendy v knihovnách](#) [4]

Klíčová slova:

- [Městská knihovna Česká Lípa](#) [5], [osoby se specifickými potřebami](#) [6]

Region:

- [07 Liberecký region](#) [7]

Dne 22. listopadu 2022 proběhlo v [Městské knihovně Česká Lípa](#) [8] slavnostní setkání při příležitosti výročí 20 let působení [Sjednocené organizace nevidomých a slabozrakých \(SONS\)](#) [9] v knihovně. Na setkání byli pozváni představitelé města i zástupci organizací, které působí v oblasti péče o zdravotně postižené. Cílem tohoto setkání bylo především představit bohatou činnost českolipské [Oblastní odbočky SONS](#) [10], prezentovat společenské, vzdělávací i sportovní aktivity členů této organizace a představit rovněž prostory, ve kterých organizace funguje. Prostě se trochu vytáhnout, pochlubit a taky zavzpomínat a prozradit, proč zrovna v knihovně.

[11]

[12]

[13]

[14]
Ze slavnostního setkání u příležitosti 20 let spolupráce (listopad 2022)

Ale od začátku. V roce 2001 získala Městská knihovna Česká Lípa vcelku rozsáhlý objekt bývalé mateřské školy na jednom z českolipských sídlišť, který mohla přebudovat na svou zdejší pobočku, o níž přišla v 90. letech při zběsilé privatizaci. Jedná se totiž o významnou českolipskou aglomeraci, kde žije téměř deset tisíc obyvatel; proto vrátit se do této oblasti bylo pro knihovnu klíčové. Přestože objekt už zdaleka nebyl v dobré kondici (předešlí nájemníci – školka, škola a soukromá škola – jej nespravovali s pečlivostí a výhledem do budoucnosti), v knihovně jsme byli nadšeni, že se konečně vrátíme na Špičák, konečně to bude náš prostor, komfortní prostor, budou tu prostorné půjčovny, bude tu depozitář atd. Však to znáte, jak se můžeme rozložit, tak to za to stojí!

Naše radost ale netrvala dlouho. Ještě jsme ani nestačili „vybalit“ a už jsme byli konfrontováni potřebou umístit ve zdejších prostorách organizaci nevidomých a slabozrakých. Úplně nadšení jsme tedy nebyli, ale samozřejmě jsme před tímto zájmem kapitulovali a část prostor uvolnili. Ve [výroční zprávě za rok 2002](#) [15] se pak už uvádí:

Rok 2002 znamenal pro městskou knihovnu zahájení zcela nové spolupráce a nových aktivit. Část objektu pobočky na Špičáku začala od jara roku 2002 sloužit jako klubovna okresní odbočky SONS. Pravidelná klubová a spolková činnost SONS přerostla v průběhu roku do odborných, vzdělávacích a informačních aktivit – 24. 10. 2002 byla slavnostně zahájena činnost Střediska integračních aktivit SONS jako společenského a vzdělávacího zařízení pro občany s vážným zrakovým postižením. Knihovna vytváří pro toto středisko zázemí, zajišťuje základní služby, pomocný servis a podílí se na některých aktivitách. Kromě jiného zajišťuje dovoz zvukových knih z Ústřední slepecké knihovny K. E. Macana v Praze.

A tak jsme vedle sebe i spolu – knihovna a nevidomí – hezky fungovali, vzájemně si pomáhali a podporovali se. Čas od času jsme uskutečnili nějakou společnou akci, hmatové výstavy, přednášky, prezentace. Jenže objekt chátral, degradoval a využívání bylo čím dál tím problematičtější jak z hlediska bezpečnosti práce a využívání zdravotně postiženými osobami, tak výraznými energetickými ztrátami. Nebylo to zdaleka jednoduché ani přímočaré, trvalo to dlouho a bylo to často bezvýhodné, zkoušely se dotace. Nicméně najednou se „cesta“ uvolnila a připravila se rekonstrukce objektu, jejímž cílem bylo vybudování Komunitního centra, kde bude působit knihovna i středisko SONS. Ten vznosný název byl ovlivněn právě jednou ze žádostí o dotaci, která sice nevyšla, ale projekt se už tak vžil, že u toho už zůstalo. V každém případě zůstalo u hlavní náplně – vybudovat místo, kde se budou poskytovat kvalitní sociální služby, podporovat volnočasové, kulturní i vzdělávací akce, které zlepší sociální situace jednotlivců a přispějí ke zvýšení adaptability osob se zrakovým postižením. Všechny projektové činnosti byly vedeny tak, aby v budoucích prostorách komfortně působila knihovna, aktivně se zde mohly poskytovat služby zdravotně postiženým, zejména s postižením zrakovým. V únoru 2019 jak knihovna, tak SONS své prostory dočasně opustili, aby se na konci stejného roku mohli do zrekonstruovaných prostor vrátit.

Náročnou rekonstrukcí (za 35 milionů Kč) získala knihovna velice komfortní prostory, které se o stávající půjčovny rozšířily o víceúčelový sálek, a dokonce došlo i na doslova luxusní sklad. Celá jedna část objektu byla pak rekonstruována přímo podle potřeb odbočky a zrakově handicapovaných. (O provedené rekonstrukci jsme informovali v [samostatném článku v č. 4/2019](#) [16], pozn. red.)

[17]
Vlevo SONS, vpravo knihovna

[18]

[19]
Detail části budovy, v níž sídlí českolipská odbočka SONS

[20]

Vchod do budovy

Prostory jsou plně bezbariérové a jsou vybaveny informačním systémem pro zrakově postižené, včetně akustických majáčků. Ve dvou patrech bezbariérového objektu jsou klubovny, masérna, učebny pro vzdělávání, sportovní střelbu i sportovní aktivity nevidomých, dokonce i cvičná kuchyně a velkorysá sociální zařízení.

[21]

[22]
Ukázka informačního systému

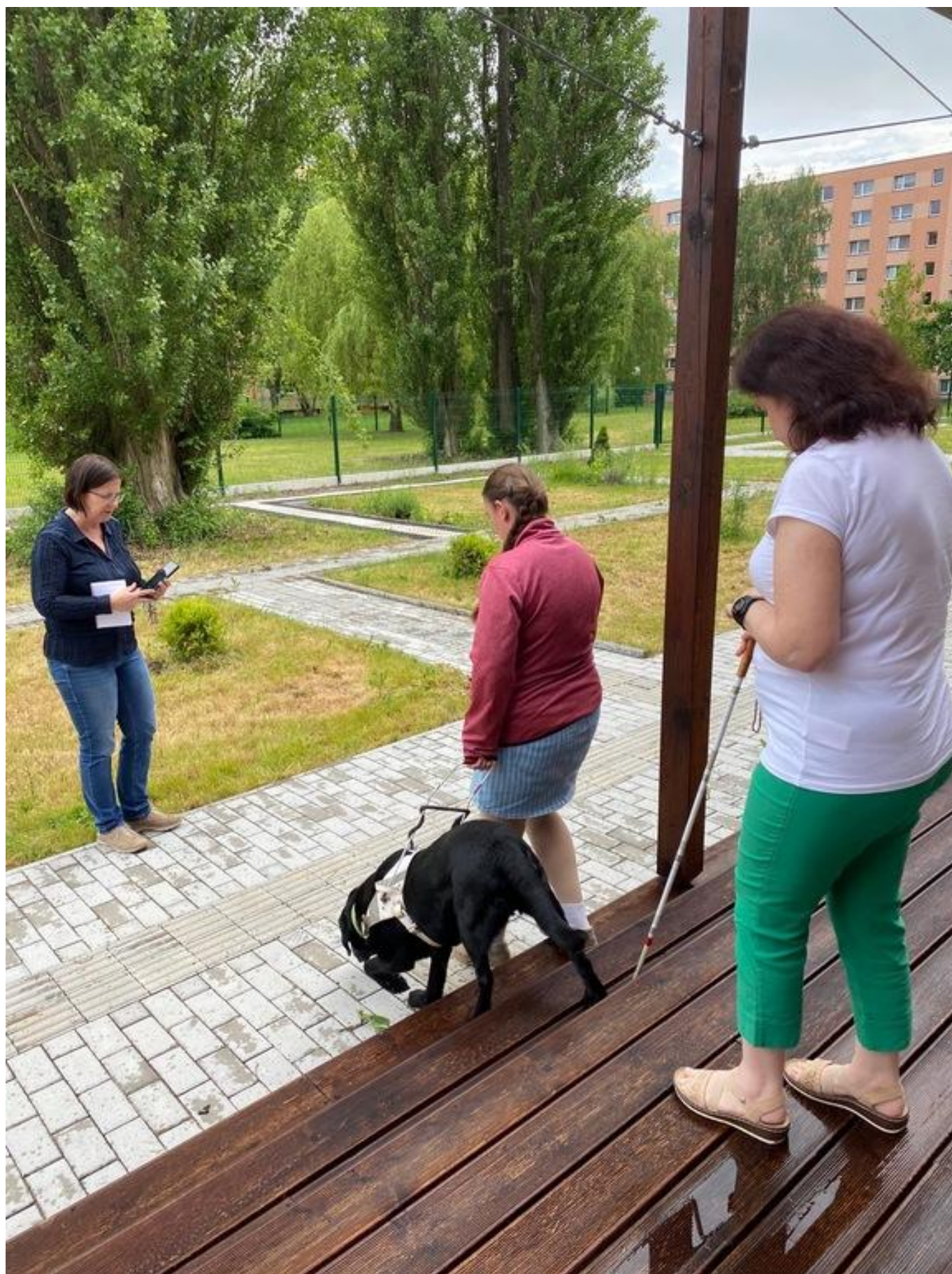

[23]
Akustická střelba (září 2021)

Přilehlá zahrada poskytuje venkovní sezení pod pergolou a zajímavostí mohou být cvičné chodníčky a cesty s různým povrchem pro trénování pohybu v různých prostředích.

[24]
Zahrada s pergolou

[25]

[26]

[27]

[28]

[29]

[30]
Cvičné dráhy pro nevidomé

Okresní odbočka SONS zde vedle sociálně právního poradenství provozuje sociálně aktivizační služby, prezentuje a poskytuje kompenzační pomůcky a současně zajišťuje široké zájmové, sportovní, vzdělávací, kulturní i společenské aktivity zřetelně postižených občanů. Toto zařízení je velmi kvalitně a v plné šíři vybavené technickými prostředky a pomůckami pro zřetelně postižené.

Objekt je svěřen Městské knihovně Česká Lípa, která jej kompletně spravuje, a Okresní odbočka SONS je zde v pronájmu, který je stanoven jako nekomerční; hradí si služby a energie, ale o vše ostatní se stará knihovna. Prostředky na pronájem a náklady na služby a energie získává SONS především z rozpočtu města Česká Lípa, které je uvolňuje prostřednictvím svého sociálního grantu na základě předloženého projektu. Knihovna se SONS těsně spolupracuje a případným potřebám a požadavkům organizace vychází vstříc. Klienty SONS přednostně uspokojujeme při půjčování audioknih, připravujeme zakoupení licence pro půjčování zvukových knih z [Knihovny a tiskárny pro nevidomé K. E. Macana](#) [31].

Těsnost spolupráce je dána především společnou adresou, získanou před mnoha lety, tehdy především jako zázemí pro spolkovou činnost a vlastní aktivity. Za společná dlouhá léta jsme vyzkoušeli různé společné projekty, podpory, dotace, aktivity. Nejdůležitější hodnotou pro SONS však bylo získání zázemí, svého prostoru, klidu pro vlastní práci, emancipace v rámci ostatních organizací a služeb pro zdravotně postižené a soustředění pro poskytování vlastních specifických aktivizačních činností a sociálních služeb. Díky tomu se odbočka SONS stala neobyčejně silným partnerem města, který zajišťuje poradenství a servis zdravotně postiženým občanům města a současně realizuje množství edukačních i popularizačních projektů a akcí pro širokou veřejnost, zejména pak děti a mládež. Na nás je pak průběžná kontrola a péče o daný prostor, jištění po technické stránce, aby pohyb a především zdejší působení bylo bezproblémové, bezpečné, klidné a spokojené.

[32]

[33]

Z vernisáže hmatové výstavy archeologických reprodukcí Doteky věčné krásy (únor 2008)

Aktuálně vymýšlíme další nové společné aktivity, ale domnívám se, že i bez nich tu naši nevidomí mají co dělat, o koho se starat a zajištění plného komfortu služeb knihovnou možná spíš umocní jejich schopnosti a dovednosti, které předávají dalším. Ostatně i o tom se jednalo na [celostátní konferenci SONS a knihovny](#) [34], která proběhla 19. května 2022 v Zrcadlové kapli Klementina a na níž bylo rovněž [podepsáno memorandum o spolupráci mezi SONS a SKIP](#) [35].

[36]
Účastníci konference SONS a knihovny

Fotografie pocházejí z archivu Městské knihovny Česká Lípa s výjimkou fotografie z konference SONS a knihovny, kterou pořídil Roman Giebisch z Národní knihovny ČR.

URL zdroje: <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2022-rocnik-31-cislo-4/dvacet-let-spoluprace-mestske-knihovny-ceska>

Odkazy

- [1] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2022-rocnik-31-cislo-4/dvacet-let-spoluprace-mestske-knihovny-ceska>
- [2] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/autori/kroulikova-dana>
- [3] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2022-rocnik-31-cislo-4>
- [4] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/rubriky/trendy-v-knihovnach>
- [5] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/mestska-knihovna-ceska-lipa>
- [6] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/osoby-se-specifickymi-potrebami>
- [7] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/regiony/07-liberecky-region>
- [8] <http://www.knihovna-cl.cz/>
- [9] <https://www.sons.cz/>
- [10] <https://www.sons.cz/ceskalipa>
- [11] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/1011/kroulikova18.jpg>
- [12] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/1011/kroulikova19.jpg>
- [13] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/1011/kroulikova20.jpg>
- [14] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/1011/kroulikova2.jpg>
- [15] <https://wayback.webarchiv.cz/wayback/20071001065710/http://www.knihovna-cl.cz/vyrocnizpravy/vz2002.doc>
- [16] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2019-rocnik-28-cislo-4/pobocka-ceskolipske-knihovny-v-novem-kabate>
- [17] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/1011/kroulikova7.jpg>
- [18] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/1011/kroulikova9.jpg>
- [19] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/1011/kroulikova8.jpg>
- [20] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/1011/kroulikova10.jpg>
- [21] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/1011/kroulikova11.jpg>
- [22] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/1011/kroulikova12.jpg>
- [23] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/1011/kroulikova1.jpg>
- [24] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/1011/kroulikova16.jpg>
- [25] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/1011/kroulikova4.jpg>
- [26] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/1011/kroulikova5.jpg>
- [27] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/1011/kroulikova6.jpg>
- [28] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/1011/kroulikova13.jpg>
- [29] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/1011/kroulikova14.jpg>
- [30] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/1011/kroulikova15.jpg>
- [31] <https://www.ktn.cz/>
- [32] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/1011/kroulikova17.jpg>
- [33] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/1011/kroulikova21.jpg>
- [34] <https://www.skipcr.cz/knihovnicke-akce/sons-knihovny>
- [35] <https://www.skipcr.cz/memorandum-o-spolupraci-se-sons>
- [36] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/1011/kroulikova3.jpg>